

Arbetsmarknadsnämnden

Sammanträdesdatum 15 december 2016

Yttrande över betänkandet **Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)**, Dnr 265/2016 (Ku2016/016916/DISK)

Sammanfattning

Kommissionen mot antiziganism föreslår i betänkandet Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44) att konkreta åtgärder vidtas i syfte att motverka antiziganism. Kommissionen har haft regeringens uppdrag att åstadkomma en kraftsamling i arbetet mot antiziganism och att överbrygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt. I betänkandet redogörs för romernas utsatta situation liksom konkreta förslag som kan förbättra livsvillkoren för romer i Sverige.

Beredning

I beredningen av ärendet har följande deltagit:

- Samir Kafedzic, strategisk utvecklare
- Stefano Kuzhikov, processledare för romsk inkludering och ledamot i kommissionen mot antiziganism.
- Amir Jawad, kandidat
- Ivan Kuzhikov, ordförande för föreningen Vorta Drom
- Elvis Stan, ordförande för Romarådet i Helsingborg

I ärendet finns följande handlingar

- Remiss, Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44)
- Yttrande över betänkandet Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44), denna skrivelse
- Ordförandemissiv

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig generellt positivt till betänkandet. Helsingborgs stad arbetar kontinuerligt med olika frågor som rör romsk inkludering. Syftet med stadens satsning är att romer - precis som alla andra helsingborgare - ska ges förutsättningar utifrån sin förmåga att vara delaktiga i arbetslivet och ta ansvar för sin egen utveckling och försörjning.

Helsingborg stad har som en av fem kommuner medverkat i en pilotprocess under 2012-2015 med tre fokusområden - hälsa, utbildning och arbete. Detta arbete har haft konkret positiv resultatpåverkan för både vuxna som barn samt för det mer systematiska arbetet med erfarenhetsutbyte och implementering av olika metoder och samarbetsformer. Tillsammans med den romska föreningen Vorta Drom arbetar staden till exempel fortsatt med hälsofrågor. Detta

arbets sätt är framgångsrikt och har bidragit till framtagandet av två IOP-avtal¹. Helsingborgs stad har även anställt flera brobyggare med romsk bakgrund som stärker stadens arbete med romsk inkludering och bidrar till att minska den rådande förtroendeklyftan. Vidare samverkar stadens förvaltningar, bolag och romska föreningar för att öka den romska inkluderingen på arbetsmarknaden.

Utöver att vidta insatser som är kopplade till arbetsmarknad, anser arbetsmarknadsnämnden att det är viktigt att vidta åtgärder som syftar till att minska diskrimineringen och kränkningar av romer. Genom ökad kunskap om romernas historia och minoritetspolitiken kan antiziganism minskas. Ett konkret sätt är att sprida skolboken och vitboken i förebyggande syfte.

Arbetsmarknadsnämnden anser vidare att resultatet av det samlade pilotprocessarbetet från de fem kommunerna i högre grad behöver spridas till andra kommuner. Arbetsmarknadsnämnden menar också att en bredare samverkan är nödvändig mellan den idéburna och offentliga sektorn.

Arbetsmarknadsnämndens bedömning är att det, på det nationella planet, saknas förutsättningar, initiativ och kontinuitet för arbetet för romsk inkludering. Trots det gynnsamma arbetet lokalt i Helsingborg råder det fortfarande okunskap kring romers förutsättningar både lokalt och nationellt. Nämnden anser generellt att normaliseringsprincipen bör gälla men mot bakgrund av nuläget och tidigare misslyckanden, behövs fortfarande särskilda lösningar för målgruppen romer. Nämnden anser att det är viktigt att både de kommunerna och romer lokala förutsättningar till både initiativtagande och kontinuitet.

Nämnden bedömer mot bakgrund av ovan att det annars finns risk att romer generellt i Sverige fortsatt hamnar i utanförskap och långt ifrån arbetsmarknaden. Det är därför högst relevant att ge förutsättningar för konkreta lokala insatser som bidrar till att romer kommer i arbete och/eller studier.

Utvecklingsarbetet bör fortsätta utifrån de lokala förutsättningarna, bredare nationell stimulans bör ges, förutsättningar för kontinuitet och implementering likaså och därmed skapa bättre förutsättningar för att nå det nationella målet för romsk inkludering 2032.

Arbetsmarknadsnämnden ställer sig generellt positiv till förslagen som kommissionen föreslår i SOU 2016:44, Kraftsamling mot antiziganism.

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till arbetsmarknadsnämnden är

att skicka yttrande över betänkandet Kraftsamling mot antiziganism (SOU 2016:44) till Kulturdepartementet

att justera beslutet omedelbart

¹ Ett IOP-avtal är en samverkansmodell mellan normerade bidrag och upphandling. Det innebär att den idéburna organisationen bidrar till samhällsutvecklingen på ett mer konkret sätt än vad de normerade normalt ger utrymme för men som inte bygger på marknadsmekanismer och kommersiella kontrakt.

Beskrivning av ärendet

Romers tillvaro i Sverige har under århundraden präglats av diskriminering och utanförskap. Trots olika samhällsinsatser är detta fortfarande en verklighet för många romer, ekonomisk och social utsatthet är särskilt påtaglig för romer. Tidigare övergrepp mot romer och romers nuvarande utsatta situation har bland annat resulterat i att många romer har bristande tillit till myndigheter.

Antiziganism är den särskilda rasism som romer utsätts för. Kommissionen har haft regeringens uppdrag att åstadkomma en kraftsamling i arbetet mot antiziganism och överbrygga den förtroendeklyfta som finns mellan den romska gruppen och samhället i övrigt. Kommissionen lämnade i betänkandet ett antal rekommendationer till regeringen. Rekommendationerna tar sin utgångspunkt i kommissionens övergripande slutsats, att det i större utsträckning saknas styrning och kontinuitet både i politiken och i initiativ från andra aktörer. För att nå framgång är det nödvändigt att regeringen i sitt arbete säkerställer att det fortsatta arbetet präglas av romsk delaktighet och inflytande.

Kommissionen mot antiziganism föreslår i betänkandet *Kraftsamling mot antiziganism* (SOU 2016:44) att konkreta åtgärder vidtas i syfte att motverka antiziganism.

De konkreta åtgärder som föreslås är:

- En formell ursäkt från högsta politiska nivå
- Utredda hatbrott i en större omfattning än vad som görs idag
- En kontinuerlig uppföljning och utvärdering av regeringens och andra institutioner/myndigheters arbete mot antiziganism
- Inrättandet av ett center på riksnivå för romska frågor
- Spridning av vitboken och skolboken
- Inrättandet av minnesmärken och minnesdagar i syfte att erkänna och synliggöra den anti-ziganistiska historien i Sverige.
- Att regeringen i lämplig form bör säkerställa att återstående frågor om Skånepolisens register över romer får tillfredsställande svar samt följa upp att Polisen vidtar åtgärder för att tillförsäkra att det olagliga förfarandet inte kan upprepas.
- Att regeringen i lämplig form bör se över det rättsliga skyddet mot registrering på etnisk grund.
- Att regeringen i lämplig form bör verka för att DO i större utsträckning utreder anmälningar om diskriminering och för att fler anmälningar än i dag prövas i domstol. Likaså bör regeringen verka för att anmälningar om hatbrott i större utsträckning utreds av Polisen och lagförs.
- Att regeringen bör verka för att det skyndsamt inrättas ett oberoende nationellt organ med uppgiften att främja de mänskliga rättigheterna i Sverige.
- Att regeringen bör inleda ett arbete med sikte på att Sverige så snart som möjligt ratificerar protokoll 12 till Europakonventionen och tilläggsprotokollet till FNs konvention om de ekonomiska, sociala och kulturella bör rättigheterna.

- Att regeringen i sin myndighetsstyrning lägga vikt vid åtgärder som motverkar antiziganism
- Att regeringen inom ramen för strategin för romsk inkludering bör säkerställa stöd och samordning av myndigheter med uppdrag inom strategin.
- Att regeringen bör öka det statliga stödet till det romska civilsamhället samt ge bidragsgivande myndigheter att se över arbetsätt som kan leda till en ökning av andelen verksamhetsstöd till romska organisationer
- Att regeringen noga bör följa utvecklingen av omfattningen av sändningstid för program på romani chib i public service-bolagen SVT, SR och UR.
- Att regeringens aviserade översyn av minoritetspolitiken bör omfatta frågor som tillsyn och sanktioner, hur minoritetsrättigheter i större utsträckning kan kopplas till individen samt hur förutsättningarna och dialoger kan stärkas.
- Att regeringen bör följa att uppdraget till Länsstyrelsen i Stockholms län om nationell samordning avseende utsatta EU/EES-medborgare genomförs utifrån ett rättighetsperspektiv.

Kommissionens förslag är kopplade till strategin för romsk inkludering. Strategin för romsk inkludering 2012-2032 utgår från de mänskliga rättigheterna, med särskild betoning på principen om icke-diskriminering samt nationella minoriteters rättigheter.

Uppdraget har innefattat följande:

- att säkerställa att fler ansvariga aktörer intar en mer aktiv hållning i arbetet mot diskriminering och vardagsrasism.
- att följa utvecklingen och sammanställa de granskningar och åtgärder som vidtagits av olika aktörer när det gäller frågan om registrering av romer på etnisk grund.
- att ta fram och sprida ett material som utgår från den vitbok som beskriver övergrepp och kränkningar som romer har utsatts för under 1900-talet.

Jesper Theander
Arbetsmarknadsdirektör

Beslutet ska skickas till
Kulturdepartementet